

NYBORG VOLDSPILS HISTORIE ÅR FOR ÅR

Redaktion: Kaj og Tove Bonde

(Eventuelle tilføjelser eller ændringer kan sendes til: bonde.kato@mail.dk)

1939

JOHANNES HØIRUP(1877-1958)

Født 1887 i Sønderhøjrup, Svendborg Amt

1.sept. 1914 – Skoleinspektør ved Nyborg Kommuneskole, Nørrevold Skole

1. august 1918 – 1933 Skoleinspektør ved Nyborg kommunale Mellem-og Realskole

1. januar 1933 – 1947 Skoleinspektør i Nyborg på Birkhovedskolen, hvor han samtidig var stadsskoleinspektør for det samlede skolevæsen

Formand for Danmarks Biblioteksforening

Formand for Danmarks Realskoleforening

Formand for Nyborgs Huslejenævn

Repræsentant i Foreningen til skolehygiejnens fremme

Medl. af bestyrelsen for Historisk Samfund for Svendborg amt

Formand for Skolesamfundet for Nyborg og Omegn

Medlem af bestyrelsen for: Nyborg Folkebibliotek, Nyborg Turistforening (æresmedlem), Svendborg Amts Skolebiblioteksforening, Det Fynske Skoleteater

Grundlægger af Voldspillene(forfatter til 2 Danehofspil)

Æresborger i Nyborg på hans 80-års fødselsdag

Giver navn til Johannes Høirupsvej

**”DANEHOF I NYBORG”
OPFØRT VED NYBORG SLOT**

HANDLING:

I 1939 blev grundstenen til en af Nyborgs største kulturelle attraktioner lagt. Det første "voldspil" så dagens lys.

Skoleinspektør Johannes Høirup havde i byen Oberammergau i Tyskland oplevet de berømte passionsspil, d.v.s. friluftsspil med et religiøst indhold. Dette gav ham ideen til at tage hjem og prøve at skabe et friluftsspil i hans egen by. Ikke om religiøse begivenheder, men om Nyborgs dramatiske og spændende historie.

Byen var Danmarks hovedstad fra år 1200-1415, altså før København, og her afholdtes de såkaldte Danehoffer, hvilket vil sige lovgivende og dømmende forsamlinger, hvor kongerne rådførte sig med rigets stormænd.

I Nyborg fik riget sin første "grundlov" i form af en håndfæstning.

Det var den lov, som fastlagde fordelingen af magten, så kongen ikke længere var enevældig; det skete i 1282. Det var netop det, "danehofspillet" handlede om.

Johannes Høirup skrev stykket sammen med kommunelærer Gunnar Pedersen og skuespilleren Johannes Krogsgaard.

Det fik titlen "Danehof i Nyborg" og blev opført på pladsen foran slottet.

Instruktør var fængselslærer cand. mag. Hugo Worsaa Petersen.

ROLLELISTE:

Kong Erik Klipping	Stadsdyrlæge Mikkelsen
Dronning Agnes	Fru stadsdyrlæge Mikkelsen
Marsk Stig	Lokomotivfører Halse
Grev Jacob	Installatør Marius Hansen
Hertug Valdemar	Kontorchef Sv. Delf Møller
Grev Gert	Direktør Fehr Jensen
Drost Peder Hessel	Inspektør Poul Petersen
Kongens børn	Landsr.sagfører Brandts søn og datter
Biskoppen fra Børglum	Landsretssagfører Otto Brandt
Biskop Svend	Lærer Ole Rasmussen
Biskop Svend af Børglum	Inspektionsbetjent Hans Sørensen
Ærkebiskoppen	Toldforvalter Fanø
Prælaten	Landsretssagfører Wassard
Abild Thune	Kordegn Stærmose
Rigets Biskop Jens Grand	Overlærer Hillerup Jørgensen
Rane Jonsen	Landsretssagfører Gøth
Narren	Student Hans Christensen
Vægtene	Cykelhandler Johs. Jensen og søn
Dronningens terne	Fru Ruth Lyngvang
Morten Madsvend	Fængselsinsp. Kai Jensens søn
Skirnen	Fængselsbetjent M. A. Jensen

Korets medlemmer fra Nyborg Sangforening:

Væbner

Vaskeriejer Olav Jensen

Drejer Lauridsen

**Henner Friser
Væbner
Byfoged**

**Købmand Olav Jensen
Sejlmager Petersen
Købmand P. Chr. Jørgensen
Dekorator Johannesen
Typograf Otto Nielsen
Glarmester Eschen Clausen
Installatør Poul Kruse**

Borgere, præster og munke statister

I alt ca. 200 medvirkende.

Nyborg havde fået sit festspil.

Det blev en stor succes både scenisk og publikumsmæssigt.

Det blev det første i en lang række af spil, der hver sommer siden, eller næsten, er blevet opført under navnet "Voldspil", fordi man nogle år senere flyttede scenen til Kronprinsens Bastion oppe i voldanlægget.

LØST OG FAST OM FORESTILLINGEN:

Anmeldelse:

Berlingske Tidende skrev den 23/7 1939:

Da det store optog kl. 15 udgik fra slottet, var hele byen på benene, og begejstringen haglede ned over de stoute og gæve borgere, som i kapper og kutter skred gennem gaderne; endnu større blev jublen, da selve danehofoptoget med kongelige, gejstlige, adelige, soldater og ryttere begav sig af sted.

Byen var helt i festspilstemning, selv om vejret var lidt lusket.

Om aftenen var tilskuerpladserne på slotspladsen tæt besat, da spillet tog sin begyndelse – ikke i Nyborg, men foran Henner Frisers hus i Middelfart, hvor marsvinejægerne natten før danehoffet i 1282 modtog kong Erik Klipping, der kom fra Jylland.

Det store sus kommer dog først lidt senere, og det er selve Danehoffets indtog på Nyborg Slot. Tung og mægtig hæver Nyborg Slots røde munkestensmur sig på den ene side af pladsen, og op mod den er scenen bygget. En kæmpescene, hvis midtertrappe fører op til tronen med det kongelige bomærke: tre gyldne løver med ni blodrøde hjerter som baggrund. Store bannere, tegnet af lærer Hillerup Jørgensen, vajer over hele sceneriet; øverst rejser sig det stejle tegtag mod den mørke aftenhimmel.

Så fyldes scenen af kongens mænd i snorebrynjer, af kvinder i hvide hovedlin, pager i rødt, bisper, Kong Erik Klipping og dronning Agnes, sønnen junker Erik, drost Peder, marsk Stig, den lumske kammersvend Rane Jonsen og ærkebiskoppen Jens Grand.

Langsomt udspiller sig selve danehoffet, Danmarks første "grundlov" underskrives, et stykke danmarkshistorie åbenbarer sig i faklernes skær. Alvor og munterhed veksler, narren med det vrængede ansigt danser for og synger på Shakespearsk vis en dyb vemodig vise til en munter melodi. Munkesangen lyder, og så er danehoffet forbi.

Rollerne blev i vid udstrækning varetaget af kendte nyborgensere, overvejende fra det bedre borgerskab, hvilket var meget kendetegnende for spillene i de første mange år. Det morsomme var jo at se kendte ansigter fra byen i nogle helt andre roller, end det de var kendt for til hverdag. Noget der har ændret sig meget i vore dage, hvor mange spillere kommer udefra med den ambition at blive kendte og gøre karriere i teatrets verden.

Projektørerne fik strøm alle Fyns el-værker.

Dragterne var lånt fra Det Kgl. Teater.

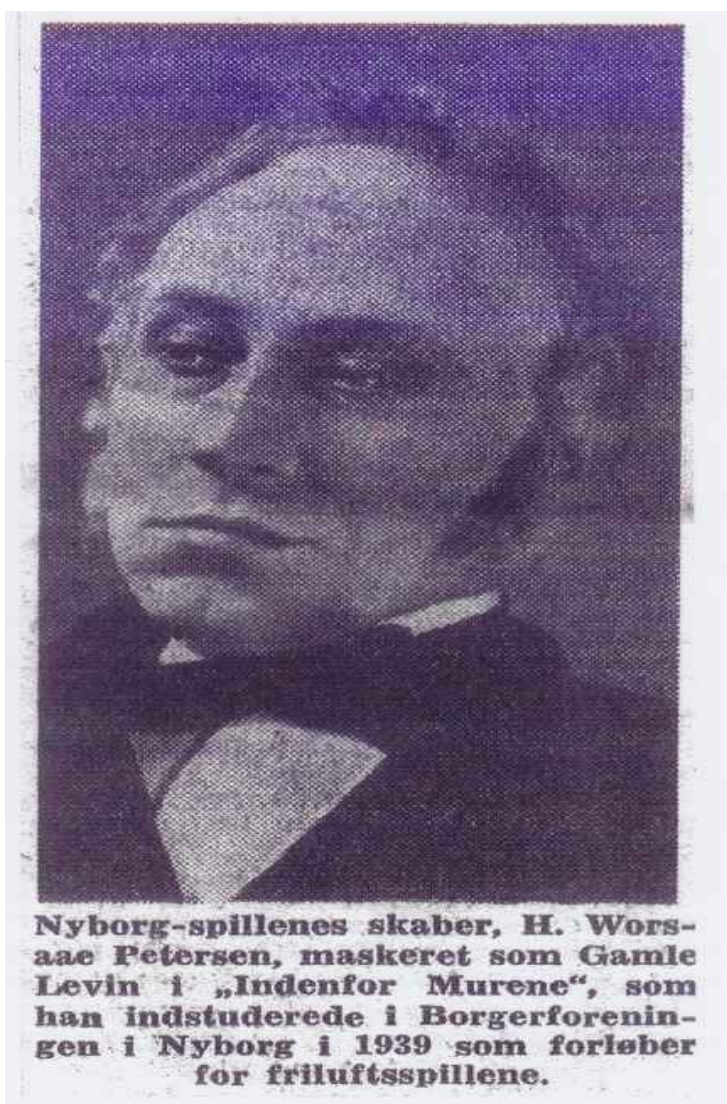
Nyborg Politi var udvidet med 12 mand fra Rigspolitiet!

Danehofspillet i 1939 var i øvrigt kun en del af en stort anlagt byfest, der også bød på en midnats - kabaret på eksercerpladsen, borgervæbningens orkester, folkefest på den høje og lave eksercerplads med taler af borgmester J.J. Bjerring og forfatteren Morten Korch, dans i Lindealleen, orkesterkoncert ved vandtårnet, blomsterregatta på vandværksgraven, optræden ved den populære causør "Den Gyldenblonde", folkedans og festfyrværkeri. (Indsæt program for byfesten her)

Jo, man må sige, der var fest og farver i Nyborg i 1939 – året før krigsudbruddet

Fængselslærer cand. mag. Hugo Worsaae Petersen, instruktør af det første voldspil i 1939.

Her maskeret som gamle Levin i "Inden for murene" Opført i 1939 i Borgerforeningen

Middelalder-Stemning ved Nyborgs gamle Slot

Festspilpremiere i Fakkelskær og Militærmusik i buldrende Tor

Et af de allerdejlignende Par af det festlige Middelalderdrama i Gavnø.
Kong Erik d. 5. Klipping dronning Agnes

Danceofspil v. Nyborg slot år 1939 juli - august.
Skrivet af Skoleinspektør Johs. Høierup. Birkhovedskolen.
Instruktør. Worsaa.

Spillet foregår på Kong Erik Glippings tid ca år 1180 -

Rollerne udføres af borgere i Nyborg.

Konge og Dronning	: Stadsdyrlæge Mikkelsen og Thue.
Marsk Stig	: Løjtnant Høise.
Grev Jacob	: Julekallator Marius Hansen.
Hertug Valdemar	: Kontorelev Sv. Delf Møller.
Grev Bert	: Direktør Joh. Jensen.
Drost Peder Hessel.	: Inspektør Povl Petersen.
Kongens børn	: Landsretssagfører Brandts søn og datter.

Biskop fra Børglum.	: Landsretssagfører Otto Brandt.
Biskop Svend.	: Læge Ole Rasmussen.
Biskop Svend af Børglum	: Inspektionsbetjent Hans Sørensen.
Økth. biskop.	: Tolkeforvalter Bam.
Prælat	: Landsretssagfører Wassard.
Abild Thine	: Kordegn Starmose.
Rigts Biskop. Jens Grand	: Overlærer Hillebr. Jørgensen.
Kam. John Jon.	: Landsretssagfører Gøth.
Nærre	: Student Hans Christensen.
Vagtere	: Cykelhandl. Joh. Jensen og søn (Organist).

Dronningens Tørn	: Frø Ruth Lyngvang.
Morten Madsvend.	: Fængselsbetjent Kai Jensens søn.
Skikken	: Fængselsbetjent M. A. Jensen.

Koret Medlemmer af Nyborg sangforening:

Vabner	: Vaskerier Olav Jensen.
	: Drejer Lauridsen.
	: Købmand Olav Jensen.
	: Seilmager Petersen.
Hæner Friser	: Købmand P. Ghr. Jørgensen.
Vabner	: Dekorator Johannesen.
Hjælper	: Typograf Otto Nielsen.
	: Glarmester Eschen Gläusen.
	: Ansattør Povl Kruse.

Rølleliste 1939

ca 200 medvirkende og heste.

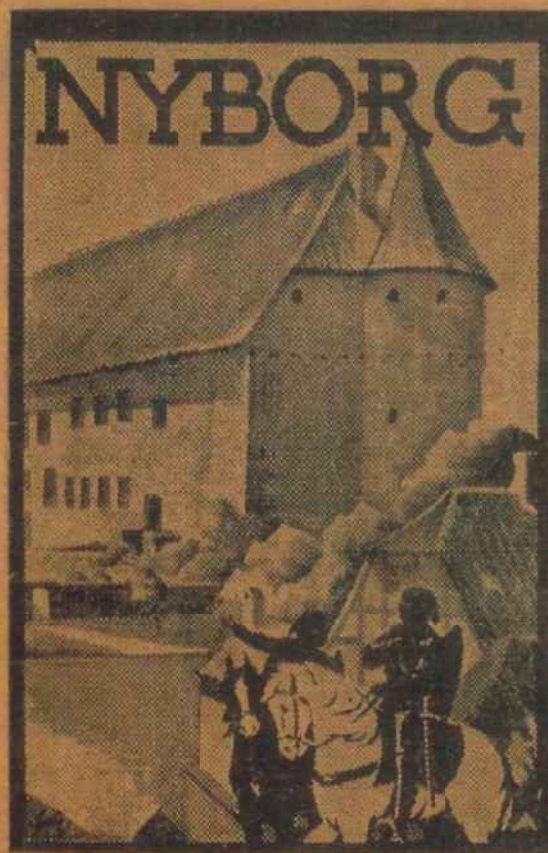
Det første
danehofspil
foran slottet.

1939

Pris 25 Øre.

PROGRAM for Nr. 657

DANEHOF-FESTEN

Lørdag den 22. og Søndag den 23.

Juli 1939

BY- OG HAVNEFEST

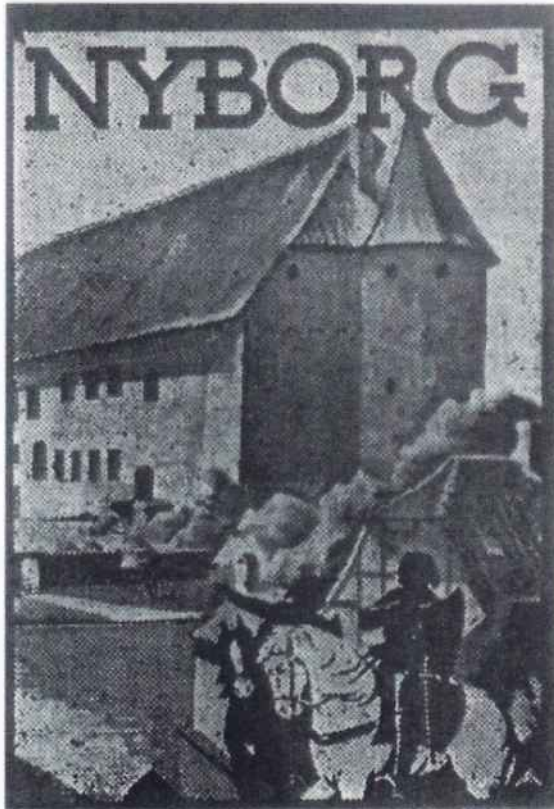
Paa dette Program bortloddes:

1 Gevinst paa 100 Kr., 1 Gevinst paa 50 Kr., og 1 Gevinst paa 25 Kr.

(Gavekort til Indkøb hos Programmets Annoncører).

Programmet indeholder tillige en Præmie-Konkurrence „Danehof-Bisperne“ med Præmier til et Beløb af 300 Kr.

1939

Danehof- Fest-Spil

Nyborg Slot 22.—23. Juli

By- og ♦ Havnefest

Paa Pladsen foran Danehofslottet — Nordens ældste Kongeborg — opføres et historisk Spil, hvori medvirker ca. 100 Personer iklædt Dragter fra Det kgl. Teater.

Enestaaende Turist-Begivenhed.

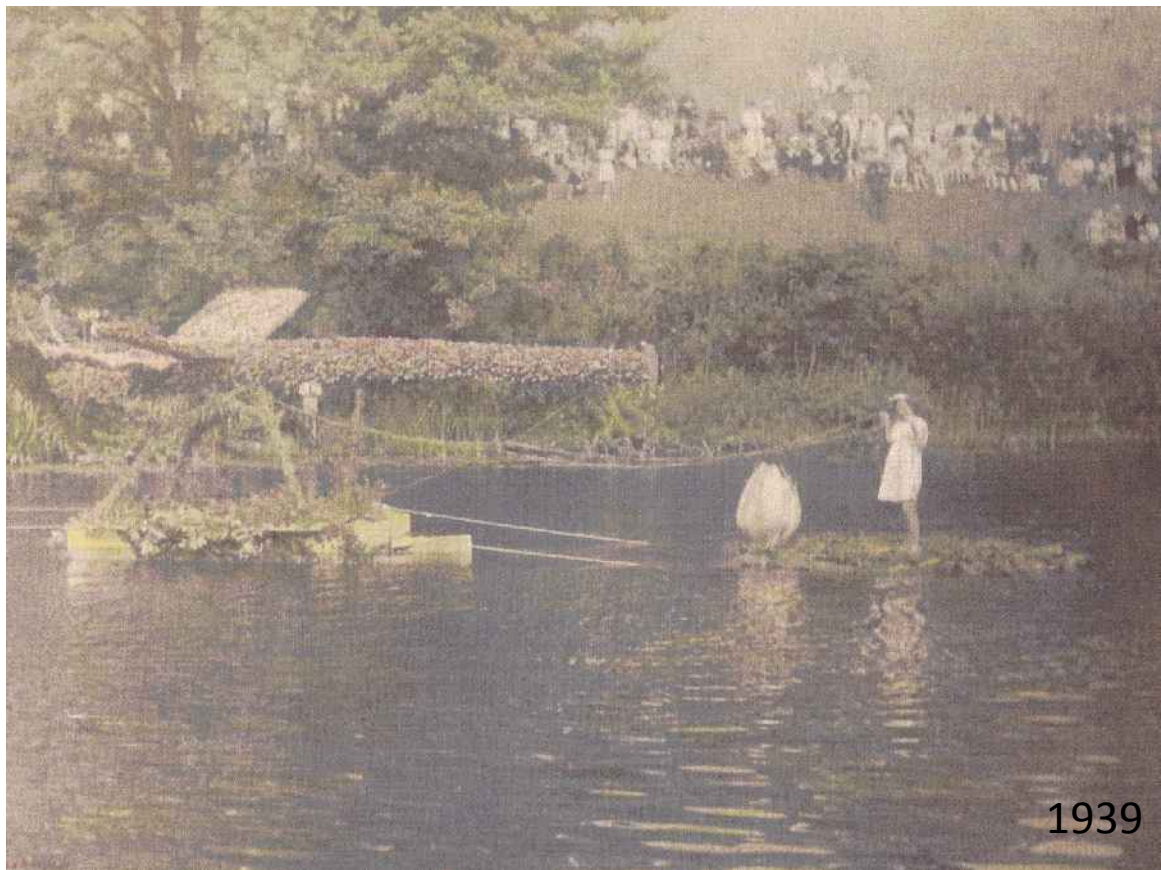
Lørdag den 22. Juli:

- Kl. 8—10: Revielle gennem Byen med Koncert ved Havnen.
- Kl. 9: Høstvogne med Karle og Piger gennem Byen.
- Kl. 14—16: "Borgervæbningsorkester" gennem Byen samt Koncert ved Havnen.
- Kl. 15: Gejstligt Optog gennem Byen.
- Kl. 16: Danehoftog gennem Byen.
- Kl. 17: Folkefest paa den gamle Vold. — Aabningstale af Borgmester J. J. Bjerring. Tale af Forfatteren Morten Kock m. fl.
- Kl. 17,30 og 21: Kabaretforestilling i Danmarks største Telt paa lave Exerцерplads. — Restauration.
- Kl. 20,30: Danehofspil ved Slottet.
- Kl. 22—1,30: Dans i Lindealléen med Kro i den historiske Landport.

Søndag den 23. Juli:

- Formiddagens Program væsentlig som Lørdagens.
- Kl. 13: Gejstligt Optog gennem Byen.
 - Kl. 14—15: Koncert ved Vandværksbastionen.
 - Kl. 15,30: Blomsterregatta paa Voldgravene.
 - Kl. 16: Folkefest paa den gamle Vold. — Frikvarter ved "Den Gyldenblonde". — Sang af Koncertsanger Werner Jacobsen.
 - Kl. 17,30: Kabaretforestilling. Frikvarter ved "Den Gyldenblonde".
 - Kl. 20: Danehofspil ved Slottet.
 - Kl. 21: Kabaretforestilling. — Frikvarter ved "Den Gyldenblonde".
 - Kl. 22—1,30: Dans i Lindealléen og Kro i Landporten.
 - Kl. 24: Festfyrværkeri.

Mandag den 24. Juli Kl. 20: Danehofspil.

Blomsterregatta på voldgraven(ved vandværket)
"Tommelise" hed Birthe og var 12 år jfr. Hendes datter Birgit Parmo Meier,
Trondheim